

SETT 2015

SETT 2015 ("Scandinavian Educational Technology Transformation") beskrivs som Skandinaviens största mäs­sa och konferens inom det moderna och innovativa läran­det. Mera information om konferensen finns på adressen <http://www.settdagarna.se/>. I år hölls SETT 14-16 april i Kistamässan utanför Stockholm och en liten grupp från Vasa övnings­skola deltog under två av dagarna. Vi vill dela med oss av några reflektioner från konferensen.

Vad innebär ett modernt och innovativt lärande?

Digitaliseringen är numera vardag. Men vi behöver ha ett kritiskt förhållningssätt till appar och verktyg så att vi kan ta till oss det som fungerar bra för läran­det samtidigt som vi kan göra oss av med eventuell barlast som står i vägen för modernt läran­de. Det blev tydligt på SETTS att fokus nu ställs på läran­det (ej digitaliseringen) och på skolutveckling (ej teknik). Nyckelord som nämndes av flera föreläsare var vikten av synliggörandet av lärprocessen och kompetenserna, samt kollaborativt läran­de som en naturlig arbetsform för modernt läran­de 'där digitaliseringen gör tänkandet till en aktivitet som inte längre är enbart personlig' (citat Jacob Möllstam, årets Trevor Dolan stipendiat).

Källkritik bör omsättas i praktiken, dvs. 'learning by doing'. Vi skall tillsammans med våra ungdomar diskutera val av material och digitala verktyg. De studerande bör ges möjlighet att bli producenter i stället för att vara enbart konsument­er. Vår uppgift som lärare är utveckla meningsskapande aktiviteter för aktivt, kreativt och innovativt läran­de. Genom att jobba publikt och journalistiskt lär de studerande sig att kritiskt granska olika källor (t.ex. genom att göra en wikiversitykurs, se Ylva Pettersons exempel Makt och uppror). De får samtidigt träna sin analys- och reflektionsförmåga och sin kommunikativa kompetens. Dagens ungdomar har redan tillägnat sig ett språk som kunde kallas 'digital multimodalska'.

Det moderna läran­det utmanar vår syn på kunskap, undervisning och bedömning av kunskap. Det gäller för oss lärare att 'flippa tänket'. Vi behöver lära oss av varann och tillsammans (kollaborativt läran­de) för att skapa de bästa förutsättningar för våra studerande så att de kan utveckla sina kompetenser för att möta en komplex framtid. Satsningen läggs nu på det pedagogiska ledarskapet och ett gemensamt pedagogiskt tänk!

Källor och lärarroll

Jag har valt att reflektera kring två föreläsningar med Kristina Alexandersson, Internet i skolan-Stiftelsen för Internetinfrastruktur.

Digitala vardagen – en utmaning för skolan?

Kristina talade om de utmaningar som de digitala tjänsterna innebär för elever och lärare. Barn och ungdomar (samt säkert även vuxna) spenderar allt mera tid på internet. Internet erbjuder oss möjligheter som tidigare inte varit möjliga inom en rad olika områden. Kristina frågar om kan vi lita på att Google ger oss en allsidig världsbild och om våra vänner styrs av Facebook? Våra sökningar på internet skapar ett filter (filterbubbla) så att vi oftare får fram just det vi söker. Det låter ju fint, men är det alltid så att just det vi söker och vill ha är det som är bra för oss? Eftersom de stora internetföretagen och dess tjänster direkt och indirekt påverkar vår vardag, ställer Kristina frågan, om dessa företag har samma värden som skolan. En mycket bra fråga, var jag antar att de flesta av oss är benägna att svara: - Kanske ändå inte. Hur pålitlig är den informationen vi finner på internet? Att tolka och förstå dess syfte, samt vem som egentligen ligger bakom den, är inte alltid det lättaste. Kristina ger exemplet med en video från [Youtube](#). När man ser denna tycker man att det är en "söt liten film", men alla kanske inte ställer frågan vad som är syftet och vem som är "Vi" som står bakom den. "Vi" visar sig vara ett företag som tillverkar kläder, WREN, varvid syftet med filmen torde vara rätt uppenbart för de flesta. Detta är bara ett exempel och det finns tusentals andra "Vi" som förser oss med "rätt information".

All information jag lägger ut om mig själv på nätet verkar självklar för mig. Jag själv har en kristallklar bild av vad jag avser med denna. Men hur tolkar andra denna information om t ex 20 år då den fortfarande finns kvar ute på nätet? I vilken kontext tolkas informationen om mig då? Kommer jag att vara den samma då som jag är nu? Jag kan inte gå tillbaka för att hävda min integritet och ångra det jag satt ut. Gjort är gjort liksom en tatuering. Tala är silver och tita är guld. Vad jag tar med mig från denna föreläsning är just betoningen av källkritik. Detta ser jag som en av digitaliseringen av skolans viktigaste uppgifter, kanske till och med den viktigaste (för att tala om min egen filterbubbla ;-).

Vilken roll har pedagogen när svarta tavlan har blivit vit och smart?

Kristina talar här om pedagogens utmaningar i arbetet med att använda den smarta tekniken på ett didaktiskt sätt. Vilka kunskaper och frågor behöver vi i skolan ställa oss för att utnyttja tekniken för skolans syften? Hon säger att vi bör lyfta samtalet från att handla om tjänster, appar, lärplattor, datorer,

utan istället fokusera på vad som är innovativt lärande. Innovativt lärande är inte tekniken i sig (tjänster, appar, lärplattor, datorer). Den stora innovationen är internet vilket skapar en digital vardag för många. Dagens elever är digitala i den mån att de använder sig av digital teknik och digitala tjänster i sin vardag. Skolans uppgift är också att hantera den vanliga vardagen. De tjänster som vi använder oss av i vardagen är sällan avsedda för lärande i första hand. Det blir därför viktigt att fråga oss vad syftet är med de verktyg (tjänster, appar,

lärplattor, datorer) vi använder. Hur skall vi då förbereda våra elever för framtiden? Med andra ord för framtidens jobb. Hur förbereder man eleverna för ett jobb som inte finns? Vi vet inte mycket om morgondagens jobb, vi kan bara anta och gissa. Det är vi lärare som själva måste besluta vilka tekniska hjälpmedel vi och de studerande använder i skolan. Läroplanen (den svenska syftar Kristina Alexandersson på här, men det gäller också den finska) ger oss stöd för detta. Vi lärare har de kunskaper som krävs för att hantera detta eftersom verktygen skall vara beroende av stoffet. Vi måste se till de mål, innehåll (stoff) och värderingar som läroplanen innehåller och konstatera att tekniken bara är ett verktyg för att jobba med dessa. Kristina lyfter slutligen fram några viktiga kunskaper som eleverna behöver:

- att lära sig att lära
- att förstå teknikens möjligheter och begränsningar
- att lära sig att kritiskt granska (ta gärna en titt på Kristinas guide för källkritik)
- att vara människor i den digitala vardagen

Detta kräver ledarskap och det är här vi lärare, skolledare och föräldrar har en viktig uppgift. Vad jag tar med mig från denna föreläsning är bekräftelsen av att vi lärare nog kan vara lärare också i framtiden eftersom det pedagogiska ledarskapet inte sitter i tekniken utan i oss själva som människor.

Kristina Alexandersson finner du mera om nedan

<http://www.kristinaalexanderson.se/>

<https://www.iis.se/bloggare/kristina/>

<https://twitter.com/kalexanderson>

Sociala medier - en resurs och en utmaning i skolan

Under SETT dagarna lyftes sociala medier upp som tema av ett flertal föreläsare. Sociala medier har under de senaste åren blivit en del av de flesta elevers, studerandes och lärares liv. Därför påverkar också sociala medier arbetet i skolan på olika sätt, både som verktyg för lärande och allmänt fenomen. Här några exempel på sådant som behandlades i anslutning till temat sociala medier.

Magnus Blixt, lärare och föreläsare (<http://www.blixtgordon.se/>), talade starkt för att lärare borde använda sociala medier för att skaffa sig ett "utvidgat kollegium". Han menade att sociala medier, kanske främst Twitter, hjälper honom i hans läraryrke genom att han kan bygga nätverk och föra dialog med andra lärare och experter inom utbildning. Vidare kan man snabbt få svar på frågor och allmänna tips för att t.ex. lösa olika problem.

Ylva Petterson från Katredalsskolan i Skara berättade om hur hon och hennes elever hade jobbat ämnesövergripande och använt en blogg som plattform för detta. Detta gjordes som ett Webbstjärnan-projekt (Webbstjärnan startades år 2008 och är en del av .SE:s satsningar för att utveckla internetanvändandet i den svenska skolan - <https://www.webbstjarnan.se/>). Utgångspunkten för projektet var frågor som: Vad är historia, Är den historia vi lär oss sann och Blir historien annorlunda när vi berättar den? Bloggen kom i detta arbete inte att vara endast en formalitet utan användes som kontakt med det publika. Eleverna gjorde en tidsresa tillsammans med läsarna och läsarna kunde inom vissa ramar påverka arbetet med projektet via bloggen. Ibland används bloggar i undervisningen bara för

att använda ett digitalt verktyg, men i detta fall kom bloggen verkligen att fungera som stöd för elevernas lärande! Ylvas presentation finns här <https://sway.com/-NNNsCmmHOA1neem> .

Fritidsledaren och journalisten Jonas Jonsson höll en föreläsning tillsammans med tre elever från Viktor Rydbergs gymnasium. De behandlade vilket ansvar vuxna har i barnens nätvardag och hur ungdomarna själva ser på sin roll på nätet. Vi kan som vuxna förundras ofta över varför ungdomar idag spenderar så mycket tid framför dator och telefon. Svaret som Jonas gav på detta var ett citat från en ung person, nämligen " I love my compter because my friends live in it". Jonas menade vidare att när man vill diskutera nätvanor med barn och ungdomar är det bra att låta ungdomarna vara experter - då växer de och börjar reflektera över sitt internetanvändande. I slutet av föreläsningen gav han åtta punkter som man kan ha som förhållningssätt då det gäller sociala medier och internet. Punkterna riktade sig kanske främst till föräldrar men kan också vara intressanta för oss i skolan:

1. Ta en liten stund varje dag och prata om internet med ditt barn!
2. Våga vara vuxen och sätt gränser!
3. Våga vara nyfiken!
4. Lär dig själv!
5. Sätt upp gemensamma regler!
6. Hjälptill att anmäla om något skulle hända!
7. Var en bra förebild!
8. Var där!

Under SETT 2015 sände Årstaskolans Tänktanken Talkshow live från morgon till kväll från svenska Lärarförbundets monter. I sina sändningar pratade man med olika gäster av vilka många var personer som föreläste under konferensen. Så vill du så här i efterhand ta del av sådant som diskuterades under dagarna i Kista kan du följa med på adressen: <http://tanktanken.se/avsnitt/> . Här kommer olika avsnitt från sändningen publiceras under de närmaste veckorna.

Flera föreläsningar inspirerade till läsning, bl.a.

Cecilia Jalkebos "Tusen tips på trekvart"

<https://pedagogcecilia.wordpress.com/>

Charlotta Karlssons "Flippa tanken"

<https://mittflippadeklassrum.wordpress.com/>

Linda Larssons "Våga testa"

<http://stockköping.se/>

Jacob Möllstam

www.killfroken.se , <http://skolsverige.com/>

Martin Tallvids "1:1 i klassrummet - analyser av en pedagogisk praktik i förändring"

<http://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning/ledarskap-organisation/verksamhetsutveckling/digitalisering-mer-skolutveckling-an-teknik-1.130242>

Ylva Petterson

<http://lrbloggar.se/ylva/> , @ychen06

Anna Åkerfeldts "Digitala resurser utmanar synen på lärande och kunskap"

<http://su.diva-portal.org/smash/get/diva2:740498/FULLTEXT01.pdf>

Kristina Alexandersson finner du mera om nedan

<http://www.kristinaalexanderson.se/>

<https://www.iis.se/bloggare/kristina/>

<https://twitter.com/kalexanderson>

Diane-Christine Blusi

Ulla Granfors

Mikael Lax

Andreas Sundstedt

Camilla Söderback